

Grønt Udviklings- og
Demonstrationsprogram

Årsberetning 2010

Bæredygtighed,
effektivitet og værdiløft
i fødevareerhvervet

gudp

GUDP skal yde tilskud til ambitiøs forretningsorienteret nytænkning i det danske fødevareerhverv gennem dynamisk samspil mellem bæredygtighed, effektivitet og værdiløft.

Uddrag fra Mission 2011-13 i Strategi 2011-13.

Indhold

Forord	SIDE 5
Beretning	SIDE 6
Strategi	SIDE 7
Handlingsplan	SIDE 8
Økologisk Forsknings-, Udviklings- og Demonstrationsprogram	SIDE 8
Udviklings- og demonstrationsprojekter samt udviklingsnætværk/-partnerskaber	SIDE 10
Internationalt samarbejde	SIDE 12
Den fremadrettede strategi	SIDE 15
Grønt Udviklings- og Demonstrationsprograms bestyrelse	SIDE 16

”Grøn udvikling og demonstration skal fastholde et højt ambitionsniveau for natur, miljø og klima, dyrevelfærd, kvalitet og fødevarer sikkerhed og styrke fødevare-, landbrugs-, fiskeri- og akvakulturerhvervenes innovationsevne og produktivitet i hele værdikæden.”

FOTO: Mike Kollöfel

Forord

2010 var et spændende år for Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram. Udover at udvikle vores strategi for 2010 og den fremadrettede for 2011-13 blev der givet tilskud til de første innovative projekter indenfor fødevareerhvervet under programmet.

Bestyrelsen startede sit arbejde sidst i maj. Givne politiske og administrative rammer var i stor udstrækning retningsgivende for bestyrelsens råderum i 2010. Strategi 2010 blev en generisk strategi med følgende vision for GUDP:

Grøn udvikling og demonstration skal fastholde et højt ambitionsniveau for natur, miljø og klima, dyrevelfærd, kvalitet og fødevarer sikkerhed og styrke fødevare-, landbrugs-, fiskeri- og akvakulturerhvervenes innovationsevne og produktivitet i hele værdikæden.

Vores fokus er, at GUDP-indsatsen skal bidrage til hele innovationskæden fra forskning til udvikling og demonstration med henblik på at sikre, at resultaterne bliver kommercialiseret, herunder danne grundlag for afsætning på globale markeder og omsat til praksis. Vi lægger vægt på, at anvendelse af resultatet ikke alene gavner den udviklende virksomheds egen omsætning, men at resultatet finder anvendelse bredt i hele fødevaresektoren.

Det er meget vigtigt, at grøn udvikling og demonstration gennemføres i et tæt samspil mellem private og offentlige aktører i og udenfor fødevare-, jordbrugs-, fiskeri- og

akvakultursektorerne. Indsatsen bør i videst mulig omfang koordineres med tilgrænsende aktiviteter under Fødevareministeriet, andre ministerier, råd og udvalg m.v.

Mange kvalificerede ansøgere

Sommeren 2010 bød på de første to ansøgningsrunder i GUDPs historie. Med over 150 ansøgninger og et samlet ansøgt beløb på næsten én milliard kr. var interessen overvældende, hvilket stillede store krav til udvælgelsesarbejdet. Ansøgningsrundernes 182 mio. kr. blev fordelt til 33 perspektivrige projekt-ansøgninger, som vi tror på vil bidrage til en fortsat bæredygtig udvikling samt øget vækst, eksport og beskæftigelse.

De næste skridt

Bestyrelsen lægger stor vægt på en åben dialog med programmets interessenter. Som startskud til udformningen af den mere langsigtede strategi holdt vi i efteråret 2010 et dialogmøde med de væsentligste interessenter.

Det er således i forbindelse med udmøntningen af denne langsigtede strategi og de årlige handlingsplaner, at programmet gennem en åben dialog med det omgivende samfund kan udvikles til at få maksimal nytte. For den fremadrettede strategi henvises til GUDP's hjemmeside, hvor Strategi 2011-13 og Handlingsplan 2011 ligger.

Tom Knutzen
Formand

Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram 2010

gudp

Beretning

Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) skal fremme grøn udvikling og demonstration i hele værdikæden inden for fødevare-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet.

GUDP støtter udviklings- og demonstrationsaktiviteter i henhold til Lov nr. 1502 af 27. december 2009 og de årlige finanslove. Derudover er GUDP underlagt øvrige forvaltningsmæssige regler, herunder EU's regler om statsstøtte.

Ifølge GUDP-loven er der nedsat en bestyrelse, som træffer den endelige afgørelse om tilskud til projekter. Bestyrelsen tilstræber ved tildelingen af tilskud, at projekterne understøtter samspillet mellem private og offentlige aktører, således at GUDP bidrager til en konkurrence- og bæredygtig fødevare- og non-food produktion i hele værdikæden. Det er endvidere afgørende, at projekterne bidrager til udvikling af erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse, arbejdsmiljø og videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor samtidig med, at et højt ambitionsniveau inden for klima-, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd samt fødevarer sikkerhed, kvalitet og sundhed fastholdes.

Formålet med den finansiering, GUDP yder, er at stimulere tiltag, der fremmer grøn udvikling. I den forbindelse fokuserer GUDP sine tilskudsmidler på tre centrale områder:

- udviklings- og demonstrationsprojekter samt til forskningsprojekter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter,
- fremme af et aktivt samarbejde mellem offentlige og private aktører, og
- styrkelse af samspillet mellem GUDP og internationale programmer på fødevare-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet.

Strategi

Bestyrelsens udgangspunkt blev en generisk strategi, som fastholdt et højt ambitionsniveau for GUDP i 2010 og udstak de overordnede rammer:

- en vision for GUDP
- principper for grøn udvikling og demonstration
- prioriteringskriterier
- definerede virkemidler og en værktøjskasse
- opstillede en foreløbig kommunikationsstrategi samt
- angav samarbejdsflader til andre programmer m.v. inden for området

Foruden at angive de overordnede rammer blev der i strategien opstillet mål og succeskriterier (relevans, effekt og kvalitet). Succeskriterierne blev lagt til grund for både indkaldelse og bedømmelse af projektansøgninger.

Mål

I forbindelse med udarbejdelse af projektansøgninger til GUDP skulle der opstilles klare mål for den indsats, der søges tilskud til. De enkelte mål skal udformes på en sådan måde, at der efter endt målopfyldelse kan følges op på resultaterne i form af evaluering, effektundersøgelser eller lignende.

Relevans

Projektansøgningernes relevans blev vurderet i forhold til de hovedudfordringer på fødevare-, jordbrugs-, fiskeri-, akvakulturområdet, der ligger til grund for projektet. Relevansen blev vurderet både i et erhvervs-mæssig og et samfundsmæssigt perspektiv.

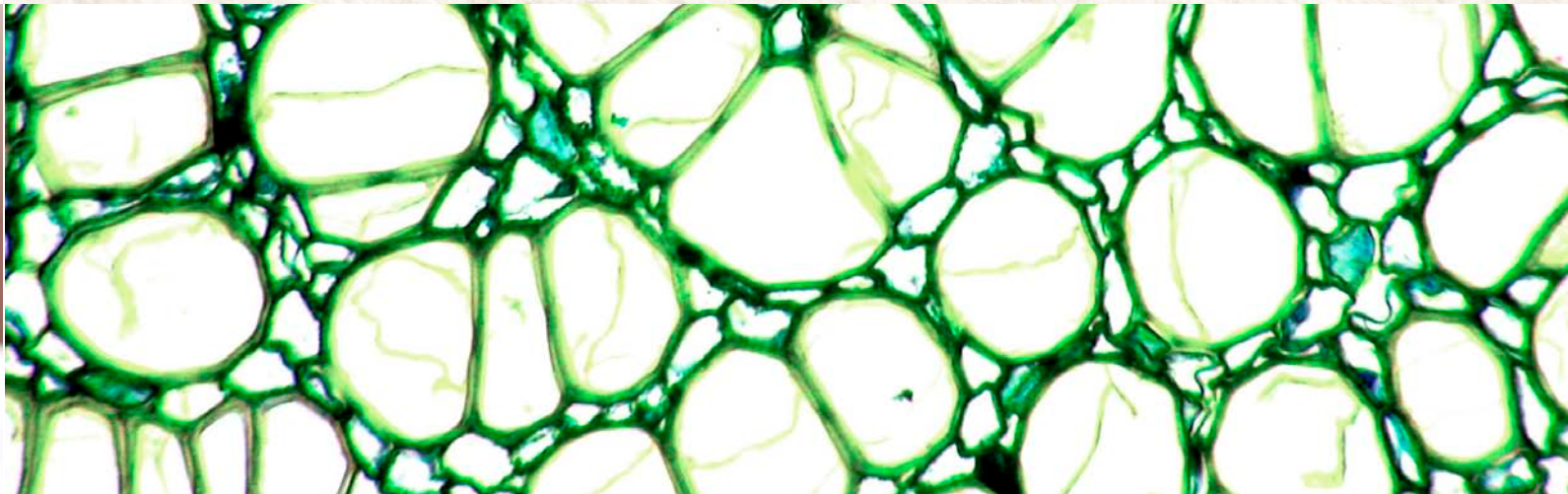
Effekt

Projektansøgningernes effekt blev vurderet i forhold til det potentielle bidrag til viden, teknologier og metoder, der kan fremme et mere miljøvenligt og konkurrencedygtigt fødevare-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturerhverv. Der skulle redegøres eller sandsynliggøres for de ønskede effekter, således at aktiviteterne bag hændelserne kunne godtgøres. Der skulle indgå en realistisk vurdering af risici i forhold til opnåelse af de ønskede effekter.

Kvalitet

Projektansøgningernes kvalitet blev vurderet ud fra en samlet helhedsvurdering. Helhedsvurderingen skal give en klar, sammenhængende, realistisk og velunderbygget beskrivelse af projektets aktiviteter, produkter og mål, herunder en beskrivelse af "state of the art" på området og en overbevisende business case fra ide til produkt og/eller anvendelse.

Handlingsplan

Bestyrelsen opstillede også en handlingsplan for 2010, der omhandlede:

- iværksættelse af et økologisk program efter indstilling fra ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer)
- udmøntning af den resterende andel af bevillingen på omkring 90 mio. kr. til udviklings- og demonstrationsprojekter samt udviklingsnetværk/-partnerskaber inden for de hovedudfordringer, der er identificeret i Grøn Vækst
- deltagelse i et transnationalt udbud af forskning inden for IKT i jordbrugs- og fødevarersektoren
- deltagelse i et transnationalt udbud af forskning inden for husdyrsundhed

Straks efter fødevareministerens godkendelse af Strategi og Handlingsplan 2010 gik bestyrelsen i gang med implementeringen i form af indkaldelse af ansøgninger til dels et økologisk forsknings-, udviklings- og demonstrationsprogram (Organic RDD), dels udviklings- og demonstrationsprojekter samt udviklingsnetværk/-partnerskaber.

Økologisk Forsknings-, Udviklings- og Demonstrationsprogram (Organic RDD)

Aftalepartierne bag Grøn Vækst (regeringspartierne og Dansk Folkeparti) var i forbindelse med etableringen af GUDP enige om, at opretholde den eksisterende ambitiøse indsats på økologiområdet. Parterne indgik derfor ultimo 2009 en aftale vedrørende midler til økologiforskning. Aftalen indebar, at der inden for finanslovsbevillingen reserveres samlet 120 mio. kr. over en treårig periode til økologiindsatser.

GUDP-bestyrelsen valgte at igangsætte hovedparten af økologiindsatsen allerede i 2010. Efter rådgivning fra bestyrelsen for Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer (ICROFS) indkaldte GUDP-bestyrelsen på den baggrund i juli 2010 ansøgninger til et økologisk forsknings-, udviklings- og demonstrationsprogram (Organic RDD) inden for en ramme på 92 mio. kr..

Der indkom 50 ansøgninger med et samlet ansøgt beløb på 364 mio. kr.

GUDP-bestyrelsen besluttede efter indstilling fra ICROFS, at der, jf. den efterfølgende oversigt, skulle meddeles tilsagn om tilskud til 11 projekter for i alt 92 mio. kr.

	Indsats- område	Tilsagns- beløb (mio. kr.)	Egen- og med- finansiering (mio. kr.)	Projekt periode
1. Nye højværdifødevarer				
Multicriteria assesment and communication of effects of organic food systems (MULTI-TRUST)	1,2,3,4,5,6	8,9	2,2	3 år
New market perspectives using herbs and berries in organic meat products (BERRYMEAT)	1,4	4,9	2,0	3 år
2. Måltrettet udvikling af økologiske driftsformer til natur- og miljøbeskyttelse, klimahensyn og energiproduktion samt landdistriktsudvikling				
Higher Productivity in Danish arable crop production (HighCrop)	2,3	12,3	5,9	3 år
3. Robust planteproduktion				
Roots and Compost, - organic crop production under reduced nutrient availability (RoCo)	1,3	10,1	1,8	3 år
Ecosystem Functions and Services of Biodiversity in Grasslands (EcoServe)	1,2,3	8,0	2,1	3 år
4. Øget frugt- og bærproduktion samt bæredygtig beskyttet produktion				
Danish Fruit and berries:Novel Organic solutions securing future growth (FruitGrowth)	3,4	7,5	0,4	3 år
5. Fremtidens robuste produktion med drøvtyggere				
Superb and Marketable Meat from Efficient and Robust Animals (SUMMER)	1,5,6	14,9	1,5	3 år
PARasites in Organic Livestoc: innovative solutions to new challenges: (PAROL)	5	3,2	0,6	3 år
6. Fremtidens produktion på basis af fisk, svin og fjerkræ				
Influence of probiotics and feed on organic rainbow trout health (OPTIFISH)	6	6,2	1,2	3 år
Organic pig production 2014 - without castration (NO-CAST)	6	8,7	3,2	3 år
Integrated larvea production for feed in organic egg production (BIOCONVAL)	6	7,3	3,8	3 år
I alt		92,0	24,7	

Hovedparten af projekterne bidrager til løsning af problemstillinger inden for mere end ét af de seks indsatsområder, jf. kolonnen Indsatsområder. Projekterne er i oversigten placeret under det indsatsområde, hvor hovedparten af aktiviteterne ligger.

Udviklings- og demonstrationsprojekter samt udviklings-netværk/-partnerskaber

Indkaldelsen af ansøgninger omfattede konkrete udviklings- og demonstrationsprojekter på områder, hvor udfordringer, barrierer og perspektiver er afklaret i en sådan grad, at ansøger kan sandsynliggøre den betydning/effekt projektresultaterne vil have i den samlede værdikæde.

Herudover omfattede indkaldelsen udviklingsnetværk/-partnerskaber, der kan bidrage til identifikation af barrierer og perspektivrige udviklingsmuligheder og potentialer for afgrænsede problemstillinger inden for de samfunds- og markeds-mæssige udfordringer erhvervene står overfor.

Indkaldelsen tog udgangspunkt i følgende seks indsatsområder, der udgør fødevarerhervets hovedudfordringer.

- En mere bæredygtig planteproduktion
- En mere bæredygtig husdyrproduktion
- En mere CO2-neutral energiproduktion i landbruget
- En mere markedsdrevet økologisk produktion
- En højere produktivitetsvækst og øget værdiskabelse i hele værdikæden samt
- Et mere bæredygtigt fiskeri og en mere bæredygtig akvakultur

Indsatsområderne udspringer dels af Grøn Vækst, bemærkningerne til Lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, Akvakulturudvalgets anbefalinger, dels af de bemærkninger bestyrelsen modtog i forbindelse med høringen af udkast til Strategi og Handlingsplan 2010.

Der indkom 106 ansøgninger med et samlet ansøgt beløb på over 600 mio. kr.

GUDP-bestyrelsen besluttede, at der, jf. den efterfølgende oversigt, skulle meddeles tilsagn om tilskud til 22 projekter for i alt 90,0 mio. kr.

UDDYBENDE BESKRIVELSER AF PROJEKTER DER MODTOG TILSKUD I 2010 KAN FINDES PÅ:

www.icrofs.dk/Sider/Forskning/organicrdd.html www.2.naturerhverv.fvm.dk/projektbeskrivelser

	Tilsagnsbeløb (mio. kr.)	Egen-og med-finansiering (mio. kr.)	Projektperiode
Udviklingsnetværk-partnerskaber			
Potentialer og barriere ved udvikling af nye spiselige produkter i potter	0,6	0,6	1 år
Nye Sødemidler i Danske Fødevarer - et produktudviklings-netværk med markedsfokus	0,9	0,9	2 år
Etablering af en dansk Grøn Vækstklynge inden for gartneri- og grøntprodukter	1,0	2,1	2 år
Det økonomiske grundlag og perspektiv for brug af IKT i svineproduktion	1,2	1,9	2 år
MODULAKVA	0,6	0,6	2 år
Udviklings- og demonstrationsprojekter			
En mere bæredygtig planteproduktion			
Graduering med fungicider og herbicider i kartofler og korn	6,5	1,4	4 år
Proteinkoncentrat fra danskdyrkede bælplanter til erstatning for fiskemel i akvakultur	7,0	6,0	2 år
Miljøsikret planteproduktion til foder og energi (PlantePro)	7,0	2,5	4 år
Optimeret gulvudsugning for effektiv fjernelse af lugt og ammoniak	5,0	0,8	3 år
Drænfiltertechnologier til optimeret næringsstofreduktion	8,9	2,0	4 år
Udvikling af ultralydbaseret fiskeudbener	1,0	1,7	1 år
En mere bæredygtig husdyrproduktion			
Præventiv behandling af spædgrisediarre i Danmark	3,1	0,4	2 år
Genomisk Selektion - fra funktion til effektiv anvendelse i kvægavlen FASE3-5	8,0	23,6	2 år
Optimeret gasproduktion fra forsuret husdyrgødning	3,5	2,0	3 år
Xylanaser: optimering af foderudnyttelse og minimering af miljøbelastningen	4,8	1,0	3 år
En mere CO2-neutral energiproduktion i landbruget			
RingkøbingSkjernmodellen: Et biogasledningsnet forbinder gårdbiogasanlæg med fjernvarmeanlæg *)	2,9	5,7	2 år
En mere markedsdrevet økologisk produktion			
Teknik til afgræsning	3,0	0,7	3 år
En højere produktivitetsvækst og øget værdiskabelse i hele værdikæden			
Animalsk produktion uden antibiotika	8,0	1,8	3 år
Styr på sikkerhed, kulinarisk kvalitet og bæredygtighed med IT	5,5	1,9	2 år
Et mere bæredygtigt fiskeri og en mere bæredygtig akvakultur			
Optimal bæredygtig udnyttelse af jomfruhummer i Kattegat og Skagerrak	5,0	0,6	3 år
SaltvandsModeldambrug	4,0	1,8	4 år
Ren kvalitetsfisk (RenFisk) **)	1,7	1,6	3 år
I alt	90,0	61,6	

*) Tilsagnet er blevet annulleret, idet projektet efterfølgende modtog tilskud under EUDP
**) Tilsagnet er blevet annulleret, idet ansøger efterfølgende trak ansøgningen tilbage, da det ikke var lykkedes at opnå den forudsatte med-egenfinansiering

Internationalt samarbejde

Fødevareministeriet deltager i koordinationen af flere EU-forankrede forskningssamarbejder - såkaldte ERA-Net (European Research Area Network). GUDP kan i den forbindelse finansiere dansk deltagelse i

ERA-Net, hvis bestyrelsen vurderer, at samarbejdet vil være til gavn for udvikling af den danske fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakultursektor. Det skal sikres, at midlerne bliver fordelt i åben konkurrence og efter en faglig kvalitetsvurdering.

Bestyrelsen har i 2010 primært fulgt op på tidligere indstillinger fra Det Rådgivende Udvalg for Fødevareforskning (RUFF) om dansk deltagelse i ERA-Net indenfor dyresundhed (EMIDA) og informations- og kommunikationsteknologier i jordbruget (ICT-AGRI).

Under EMIDA traf bestyrelsen i 2010 beslutning om, at der inden for en ramme på ca. 11,2 mio. kr. kunne meddeles tilsagn til dansk deltagelse i tre projekter under det første transnationale forskningsudbud. Endvidere har bestyrelsen truffet beslutning om, at der i 2011 kan anvendes ca. 11,3 mio. kr. til deltagelse i det andet programudbud under EMIDA, og hermed sikrer muligheden for deltagelse af danske forskere i transnationale projekter inden for dyresundhedsområdet.

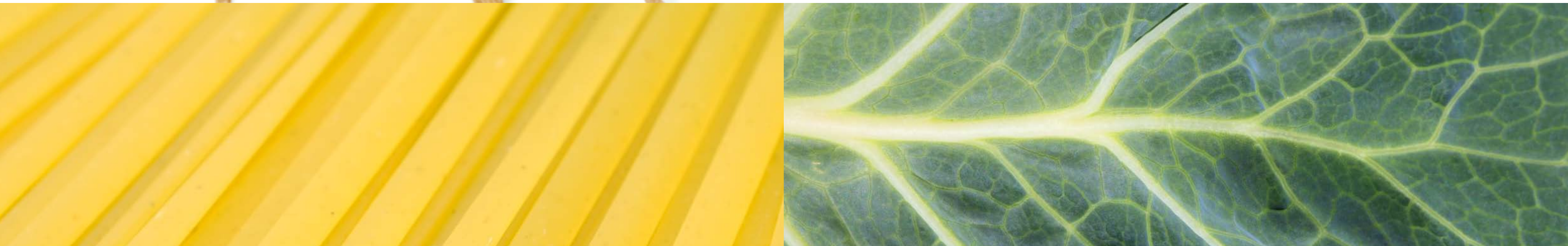
Under ICT-AGRI traf bestyrelsen beslutning om, at der inden for en ramme på ca. 3,8 mio. kr. kunne meddeles tilsagn til dansk deltagelse i fire projekter under det første transnationale forskningsudbud. Tilsagnene blev regnskabsført i 2011.

	Tilsagns-beløb (mio. kr.)	Danske deltagere	Projekt periode
EMIDA			
Molecular and reverse genetics studies of orbivirus transmission, host responses, epidemiology and diagnostic systems - OrbiNet	3,3	DTU-Veterinærinstituttet	3 år
Development of a novel subunit vaccine against Mycobacterium avium subspecies paratuberculosis that does not interfere with bovine TB diagnostics - ParaTBVaccine	4,8	DTU-Veterinærinstituttet og Statens Serum Institut	3 år
Control Flavobacteriaceae infections in European fish farms - PathoFish	3,1	DTU-Veterinærinstituttet	3 år
I alt	11,2		
ICT-AGRI			
Optimizing performance and welfare of fattening pigs using High Frequent Radio Frequency Identification (HF RFID) and synergistic control on individual level - PIGWISE	0,9	Ingeniørhøjskolen i Aarhus	3 år
Geospatial ICT infrastructure for agricultural machines and FMIS in planning and operation of precision farming - GeoWebAgri	0,9	Aarhus Universitet og Videncenter for Landbrug	2 år
Ambient Awareness for Autonomous Agricultural Vehicles - QUAD-AV	1,3	Danmarks Tekniske Universitet	2,5 år
Preparing for the EU Soil Framework Directive by optimal use of Information and Communication Technology across Europe - PREDICTOR	0,6	Aarhus Universitet	2 år
I alt	3,8		

FødevareErhverv og Forsknings- og Innovationsstyrelsen (FI) indgik i starten af 2011 en aftale, der styrker koordineringen af den danske deltagelse i EU-samarbejdet på fødevareforskningsområdet – det gælder navnlig deltagelse i ERA-Net og lignende forskningskoordinerende EU-samarbejdsnetværk. Aftalen inde-

bærer, at Videnskabsministeriet gennem Det Strategiske Forskningsråd og FI i øget omfang varetager opgaver i relation til den indsats, Fødevareministeriet hidtil varetog gennem deltagelse i forskningskoordinerende netværk under EU's rammeprogrammer for forskning som f.eks. ERA-Net.

Den fremadrettede strategi

Bestyrelsen lægger stor vægt på, at aktiviteterne under GUDP gennemføres i en åben dialog med program-mets interessenter. Som led i denne dialog var be-styrelsen vært for et strategiseminar den 13. og 14. oktober 2010. Den første dag var bestyrelsen i dialog med en bred kreds af myndigheder og interessenter inden for fødevare-, jordbrugs-, fiskeri-, akvakultur- og miljøsektoren om den fremadrettede strategi.

På seminarets anden dag diskuterede GUDP-bestyrelsen de fremadrettede erhvervs- og samfundsmæssige perspektiver og potentialer for udvikling med seks på forhånd sammensatte faggrupper bestående af interessenter inden for hver af hovedudfordringerne.

Der deltog i alt ca. 150 personer i strategiseminar.

GUDP ledes af en bestyrelse, der har afgørelseskompetence vedrørende samtlige typer af projekter. Bestyrelsens sammensætning er følgende:

Tom Knutzen
(formand)
Udpeget uden
forudgående indstilling

Bent Claudi Lassen
Udpeget uden
forudgående indstilling

Susanne Støier
Udpeget efter
indstilling fra ministeren
for videnskab, teknologi
og udvikling

Susanne Hovmand
Udpeget uden forudgående
indstilling

Mads Prebensen
Udpeget efter indstilling fra
miljøministeren

Birgitte Brinch Madsen
Udpeget efter
indstilling fra ministeren
for klima- og energi

Henriette Richter
Udpeget efter indstilling
fra økonomi- og
erhvervsministeren

Niels Alsted
Udpeget uden
forudgående indstilling

Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram bestyrelse

Fødevareministeren udpegede i foråret en selvstændig bestyrelse for Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP).

Bestyrelse udgør den øverste myndighed for GUDP, idet den har det endelige ansvar for uddeling af midler.

De otte medlemmer af bestyrelsen er udvalgt fra forskellige grene af erhvervslivet, således at deres viden og erfaring kan understøtte GUDP's ambition om forretningsorienteret nytænkning i det danske fødevareerhverv gennem dynamisk samspil mellem bæredygtighed, effektivitet og værdiløft.

For at sikre den tværgående koordination af regeringens indsats på forsknings- og innovationsområdet er fire af bestyrelsens medlemmer udpeget efter indstilling fra henholdsvis økonomi- og erhvervsministeren, miljøministeren, ministeren for videnskab, teknologi og udvikling samt ministeren for klima- og energi. De resterende medlemmer, herunder formanden er udpeget uden forudgående indstilling.

FødevareErhverv stiller et sekretariat til rådighed for betjening af bestyrelsen. Kontorchef Anders M. Klöcker leder sekretariatet.

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 3395 8000
Fax: 3395 8080
ferv@ferv.dk
www.ferv.fvm.dk

Bæredygtighed,
effektivitet og værdiløft
i fødevareerhvervet

gudp